

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการผลิตรายการโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนคร กรุงเทพมหานคร จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์ศึกษา และปัญหาการใช้รายการโทรทัศน์ศึกษาจากครู และนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครกรุงเทพ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์ศึกษา และออกแบบสอบถามไปยังครูจำนวน ๑๔๔ คน และนักเรียนจำนวน ๕๗๖ คน จากโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครกรุงเทพทั้ง ๑๖ แขวง จำนวน ๒๔ โรงเรียน ผู้วิจัยได้รับคำตอบคืนมา โดยมีคำตอบที่สมบูรณ์ของครู ๑๓๐ ฉบับ และของนักเรียน ๕๖๐ ฉบับ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ในรูปของบทความ และข้อมูลจากการออกแบบสอบถามในรูปของตารางคิดเป็นร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย ผลของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

ปัญหาของห้องส่งโทรทัศน์

- ฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์ศึกษาไม่มีห้องส่ง เป็นของตนเอง ทำให้เกิดปัญหามากมาย ดังนี้
๑. เจ้าหน้าที่ทางเทคนิคของสถานีส่วนมากไม่เข้าใจเรื่องของการศึกษา ทำให้ภาพและการตัดต่อต่าง ๆ เป็นแบบบังเอิญ
 ๒. รายการต่าง ๆ ซากการซ่อมเซาะกลอง เกิดความขลุกขลักขณะออกรายการ
 ๓. บางครั้งทางสถานีโทรทัศน์จกทากัไม่ให้ทันตามต้องการ

ปัญหาของบทเรียนในรายการโทรทัศน์ศึกษา

๑. บทเรียนในรายการโทรทัศน์ศึกษาคอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตรเพียงบางส่วน เพราะเป็นการสอนแบบส่งเสริมและเรียงลำดับรายการ จึงยากที่จะจับคู่ให้ตรงกับบทเรียนในชั้นเรียน
๒. กิจกรรมขณะที่เรียนทางโทรทัศน์มีน้อย

๓. เนื้อเรื่องของรายการโทรทัศน์ศึกษาหาความรู้แปลก ๆ และน่าสนใจ เพราะเป็นเนื้อหาจากตำราเรียน ในทางค่านิชาการนั้นแม้ว่าจะเป็นหัวข้อเรื่องเดียวกันก็อาจจัดให้มีประสบการณ์แปลก ๆ ได้
๔. ครูโรงเรียนต่าง ๆ ไม่ให้ความร่วมมือมาประชุมเลือกบทเรียนที่ควรออกรายการโทรทัศน์

ปัญหาอุปกรณ์การสอนของรายการโทรทัศน์ศึกษา

๑. อุปกรณ์การสอนของรายการโทรทัศน์ศึกษามีคุณค่าต่อผู้ดูมาก แต่ปรากฏว่าผู้ดูเห็นภาพของอุปกรณ์การสอนไม่ชัดเจน และไม่ตรงกับคำบรรยายบางในบางครั้ง
๒. อุปกรณ์การสอนส่วนใหญ่ไม่ครบสมบูรณ์ นอกจากนี้ครูและนักเรียนยังมีความเห็นว่าอุปกรณ์การสอนที่ใช่เป็นของธรรมดา และทำให้เข้าใจบทเรียนได้ยาก
๓. อุปกรณ์การสอนที่ใช่ในบางครั้งไม่น่าสนใจ และใช้ไม่ค่อยได้ผลดีเท่าที่ควร
๔. วิชาวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ต้องการ ไม่มีห้องเก็บอุปกรณ์ ทำให้ชำรุดหรือหายได้

ปัญหาของครูโทรทัศน์

๑. ครูโทรทัศน์ยังใช้อุปกรณ์การสอนไม่ชำนาญ ทำให้เกิดความรำคาญ
๒. ครูโทรทัศน์พูดเร็วเกินไปสำหรับนักเรียน
๓. ในบางครั้งภาษาและคำอธิบายของครูโทรทัศน์ไม่น่าสนใจและเข้าใจยาก
๔. วิชาผู้ชำนาญการสอนทางโทรทัศน์

ปัญหาของหนังสือคู่มือการสอน

หนังสือคู่มือการสอนมีสิ่งที่ครูต้องการใช้ไม่ครบ ยังขาดสิ่งต่อไปนี้

๑. เนื้อหาที่ครูจะต้องสอนตนเอง
๒. คำแนะนำวิธีการสอนในชั้นเรียน
๓. ชนิดของอุปกรณ์อย่างง่ายที่ควรใช้และวิธีการทำ
๔. วิธีวัดผลนักเรียน

ปัญหาของเครื่องรับโทรทัศน์

๑. ขนาดจอภาพของเครื่องรับโทรทัศน์ที่นักเรียนดูส่วนมากมีขนาด ๑๕ นิ้ว และนักเรียนที่ดูโทรทัศน์หนึ่งเครื่องมีจำนวน ๓๐ - ๕๐ คน หรือมากกว่านั้น ซึ่งมากเกินไป ทำให้เกิดปัญหาหลายประการดังนี้คือ
 - ก) ปัญหาที่นักเรียนดูโทรทัศน์ได้ชัดเจนไม่ทั่วถึงกัน
 - ข) ปัญหาการคุมชั้นของครู
 - ค) ปัญหาการจัดชั้นเรียนให้เหมาะสมกับบรรยากาศของแต่ละรายการของโทรทัศน์ศึกษา
๒. นักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ต้องดูโทรทัศน์ในห้องประชุม ระเบียง ห้องครูใหญ่ โรงอาหาร ห้องสมุด ซึ่งทำให้เกิดปัญหาเสียเวลาในการย้ายห้อง และบางครั้งไม่มีเวลาพอที่จะให้ครูจัดกิจกรรมภายหลังการดูโทรทัศน์ เนื่องจากนักเรียนต้องกลับห้องเรียนเพื่อเรียนวิชาตามตารางสอนต่อไป
๓. เครื่องรับโทรทัศน์ส่วนมากตั้งอยู่บนโต๊ะพิเศษ และตรงกลางหน้าชั้นเรียน จอโทรทัศน์ทำมุม ๕๐ องศาที่ระดับสายตาครู ทำให้นักเรียนต้องแหงนหน้าดูโทรทัศน์ ซึ่งผิดจากระดับพอเหมาะที่ได้ทำการวิจัยกันแล้วว่า จอโทรทัศน์ควรทำมุม ๓๐ องศาที่ระดับสายตาครู นอกจากนี้ ปรากฏว่าสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปของสถานที่ดูโทรทัศน์ไม่ดี
๔. จอโทรทัศน์หันคานหน้าและคานหลังมาทางประตูหน้าต่างและที่โล่งซึ่งเป็นทางแสงเข้าโดยตรงประมาณร้อยละ ๕๐.๐๐ เกิดปัญหาจอโทรทัศน์มีความสว่างมากเกินไป แสงเข้าตานักเรียน
๕. นักเรียนส่วนมากนั่งดูโทรทัศน์บนพนักห้องที่นั่งยาวติดกัน นั่งบนพนักและเก้าอี้รวมกัน ทำให้เกิดปัญหาดังนี้
 - ก) นักเรียนไม่สามารถทำกิจกรรมที่ครูโทรทัศน์บอกให้ทำ
 - ข) นักเรียนไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร
 - ค) เสียสุขภาพขณะที่ในการนั่งเรียน

๑ Albert Royds, "Television in the Classroom," Formerly CETO News, (March, 1968), p. 12.

๖. เสียงและภาพของเครื่องรับโทรทัศน์ชัดจนพอใช้
๗. โรงเรียนส่วนมากเกิดปัญหาการขาดเครื่องรับโทรทัศน์และเครื่องรับโทรทัศน์ที่มีคุณภาพไม่ดี

ปัญหาเวลาของรายการโทรทัศน์ศึกษา

๑. บางครั้งนักเรียนไม่ได้ดูรายการโทรทัศน์ศึกษา เนื่องจากเกิดปัญหาดังนี้
 - ก) ครูที่สอนบางคนไม่สนใจรายการโทรทัศน์ศึกษา
 - ข) โรงเรียนไม่ได้จัดตารางสอนเวลาเรียนให้ตรงกับเวลาของรายการโทรทัศน์ศึกษา ปรากฏว่าเวลาของรายการโทรทัศน์ศึกษาไม่ค่อยตรงกับเวลาของวิชาตามตารางสอนของชั้นเรียน ทำให้เสียเวลาในการเรียนการสอนบาง
๒. เวลาของรายการโทรทัศน์ศึกษามีเพียงพอที่ทำให้เข้าใจง่าย แต่เวลาของแต่ละรายการน้อยเกินไป ครูและนักเรียนส่วนมากอยากให้เพิ่มเป็น ๓๐ นาที และมีรายการของวิชาหนึ่ง ๆ ๒ บทต่อสัปดาห์

ปัญหาของครูผู้ใช้โทรทัศน์ประกอบการสอน

๑. ครูส่วนมากเป็นเพศหญิง มีวุฒิปริญญา ป.กศ.สูง ป.ม. หรืออื่น ๆ ที่เทียบเท่า และเคยใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนมาแล้ว ๓ - ๕ ปี ซึ่งแสดงว่าครูควรมีความสามารรถพอที่จะใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ปรากฏว่าครูส่วนมากสอนเกินกว่า ๑ วิชา และสอนหลายชั้น จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาวาครูไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเตรียมการสอนให้ได้ดี
๒. ฝ่ายการศึกษาและสวัสดิการสังคมยังให้บริการหนังสือคู่มือแก่ครูไม่ทั่วถึงนัก เพราะ
 - ก) บางคนไม่มีหนังสือคู่มือการสอนใช้เป็นส่วนตัว ต้องใช้ร่วมกับผู้อื่น ขอยืมจากห้องสมุด หรือไม่มีใช้
 - ข) บางครั้งครูได้รับหนังสือคู่มือการสอนช้า ไม่ทันต่อความต้องการที่จะใช้ หรือไม่ได้รับเลย

๓. ครูบางคนยังใช้หนังสือคู่มือการสอนไม่ถูก คือใช้ขณะมีหรือหลังจากมีรายการสอนทางโทรทัศน์ และไม่ไต่ใจเลย
๔. ก่อนดูรายการโทรทัศน์ ครูบางคนไม่ได้เปิดเครื่องรับโทรทัศน์ปรับภาพให้ชัดเจนหรือปรับเสียงให้ได้ยินโดยทั่วถึงกัน นอกจากนี้ครูไม่ได้เขียนข้อความสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนบนกระดานดำ
๕. บางครั้งครูไม่ได้สั่งให้นักเรียนเตรียมอ่านบทเรียนที่จะมีการสอนทางโทรทัศน์มาก่อน
๖. ขณะดูรายการโทรทัศน์ศึกษา ครูบางคนได้ปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้
 - ก) ปรับภาพและเสียงของเครื่องรับโทรทัศน์ขณะที่ครูโทรทัศน์กำลังสอน
 - ข) ครูไม่ได้ดูรายการโทรทัศน์ร่วมกับนักเรียน มีหลายรายครูทำงานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับรายการในโทรทัศน์
๗. หลังจากดูรายการโทรทัศน์แล้ว ครูบางคนสอนตามตารางสอนต่อไปทันที ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนถามข้อสงสัยต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนทางโทรทัศน์ ไม่มีการสรุปหรือทดสอบนักเรียนหรือจัดกิจกรรมตามหนังสือคู่มือการสอนแนะนำ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการผลิตและการใช้รายการโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพฯ นี้จะเป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อรายการโทรทัศน์ศึกษาหรือไม่ขึ้นอยู่กับการผลิตรายการและการใช้รายการโทรทัศน์ศึกษาว่าผู้มีหน้าที่ดังกล่าวจะนำผลการวิจัยไปเป็นข้อคิดและพิจารณาหาทางแก้ไขปรับปรุงในสิ่งที่เห็นว่ายังบกพร่องอยู่ และสนับสนุนในสิ่งที่เห็นว่ามียุติแล้วให้ดียิ่งขึ้น สำหรับปัญหาในการผลิตและการใช้รายการโทรทัศน์ศึกษาที่ผู้วิจัยได้เขียนไว้ในหวังว่าจะเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาเพื่อปรับปรุงในการผลิตรายการโทรทัศน์ศึกษา และดำเนินการใช้รายการโทรทัศน์ศึกษาได้พอสมควร จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วพอที่จะใช้เป็นพื้นฐานให้ผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้องของคานตาง ๆ ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อฝ่ายผลิตรายการ

๑. ควรจัดทำงบประมาณสร้างห้องส่งโทรทัศน์หรือห้องปฏิบัติการของตนเอง เพื่อการซักซ้อมแก้ไขให้ถูกต้องตามหลักวิชาอันจะทำให้การผลิตรายการมีคุณภาพทางการศึกษาได้
๒. บทโทรทัศน์ยังมีคำอธิบายต่าง ๆ ไม่ค่อยชัดเจน นักเรียนต้องการคำอธิบายให้ชัด ๆ กิจกรรมระหว่างการสอนควรมีเพิ่มขึ้น และสอนสิ่งที่แปลก ๆ และน่าสนใจบ้าง
๓. ควรปรับปรุงการพูดของครูโทรทัศน์ให้ดีขึ้น มีการเน้นหนักใจความสำคัญและสรุป มีวิธีการสอนที่สนุกสนานและแปลก ใช้อุปกรณ์การสอนอย่างชำนาญ การแต่งกายของครูสตรีควรใช้สีน้ำเงิน เทา และควรเชิญวิทยากรผู้มีชื่อเสียงมาออกรายการโทรทัศน์บ้าง
๔. อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรขอมิใช่จนได้ผลดีกว่าก่อนที่จะนำมาออกรายการ และควรเป็นอุปกรณ์ที่แปลก ๆ บ้าง การแสดงอุปกรณ์ควรจะช้าและชัดเจน
๕. ควรจัดทำคู่มือการสอนให้เพียงพอต่อจำนวนครูผู้ใช้โทรทัศน์ และเพิ่มเติมเนื้อหาวิธีการสอน อุปกรณ์ และวิธีการวัดผล
๖. ควรจัดอบรมครูผู้ใช้โทรทัศน์ทุกปี เพื่อเสนอแนะการใช้รายการโทรทัศน์ให้มีประสิทธิภาพและจะได้ประเมินผลสิ่งต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะต่อเทศบาลนครกรุงเทพ

๑. หาเครื่องรับโทรทัศน์ที่มีคุณภาพดี มีขนาด ๒๑ นิ้วหรือ ๒๔ นิ้ว ส่งไปให้โรงเรียนต่าง ๆ ที่ใช้โทรทัศน์ประกอบการสอน
๒. จัดหน่วยบริการแก่เครื่องรับโทรทัศน์ไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่ขอบริการมา

ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียน

๑. จำนวนนักเรียนคู่มือวิทยุโทรทัศน์หนึ่งเครื่องไม่ควรเกินกว่า ๕๐ คน และมีโทรทัศน์ทุกห้องเรียนที่ใช้วิทยุโทรทัศน์ประกอบการเรียนการสอน
๒. การติดตั้งเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ ควรให้อุปกรณ์ทำมุมกับระดับสายตาผู้ดู ๓๐ องศา พยายามไม่ให้แสงปะทะคานหน้าและคานหลังของเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์โดยตรง
๓. ควรจัดการการสอนของชั้นเรียนให้เวลาตรงกับรายการวิทยุโทรทัศน์ศึกษา จะได้ไม่เสียเวลาของวิชาอื่น
๔. โรงเรียนควรติดต่อหมวดวิทยุโทรทัศน์ของเทศบาลนครกรุงเทพ ขอคู่มือการสอนให้ครูทุกคนที่ใช้รายการวิทยุโทรทัศน์ศึกษา

ข้อเสนอแนะต่อครู

๑. ครูควรศึกษาคู่มือการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ศึกษาก่อนที่จะมีรายการวิทยุโทรทัศน์ทุกครั้ง เพื่อจะได้จัดการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
๒. ก่อนดูรายการวิทยุโทรทัศน์ทุกครั้ง ครูควรเตรียมสิ่งต่าง ๆ ให้พร้อม เช่น กลานำนักเรียนถึงสิ่งที่จะสอนในรายการ เขียนข้อความสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระดานดำ และเปิดเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ปรับภาพและเสียงให้ชัดเจน
๓. ครูควรดูรายการวิทยุโทรทัศน์ร่วมกับนักเรียนโดยไม่ทำงานอื่น ควบคุมนักเรียนให้ปฏิบัติตามกิจกรรมที่ครูวิทยุโทรทัศน์บอก
๔. หลังจากดูรายการวิทยุโทรทัศน์จบแล้ว ครูควรให้โอกาสนักเรียนถามข้อสงสัยต่าง ๆ กล่าวยุติสิ่งที่สำคัญ ทดสอบนักเรียนโดยการตั้งคำถามให้ตอบ และจัดกิจกรรมอื่น ๆ ตามข้อเสนอแนะของหนังสือคู่มือการสอน

ขอเสนอแนะต่อผู้ที่ทำการวิจัยต่อไป

เนื่องจากเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้มีจำกัด การวิจัยจึงไม่ลึกซึ้งเท่าที่ผู้วิจัยปรารถนาจะให้ เป็น ฉะนั้นผู้วิจัยจึงใคร่จะเสนอแนะแก่ผู้ที่จะทำการศึกษาวจัยเรื่องนี้ต่อไปในทางต่าง ๆ ดังนี้คือ

๑. ควรวิจัยปัญหาการใช้รายการโทรทัศน์ศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพในโรงเรียนต่าง ๆ นอกสังกัดเทศบาลนครกรุงเทพที่รวมขอใช้รายการโทรทัศน์ศึกษาค้นคว้า โรงเรียนดังกล่าวมีทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่อยู่ในรัศมีการส่งออกอากาศของ ไทยทีวีช่อง ๔
๒. ควรวิจัยปัญหาการสอนของครูที่เกิดจากการใช้โทรทัศน์ศึกษาประกอบการสอนแต่ละวิชา โดยเจาะจงลงไป จะทำให้การสอนแต่ละวิชาของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น